

هوپا

تونل وحشت تاریخ

عصر جبر
وحشتی

هوپا
Hoopa

تونل وحشت تاریخ

عصر حجر وحشتی

نویسنده: تری دی پیری

تصویرگر: مارتین براون

مترجم: علی بخشی

HORRIBLE HISTORIES: SAVAGE STONE AGE
Text © Terry Deary, 1999
Illustrations © Martin Brown, 1999, 2016
Persian Translation © Houpa Publication, 2020

نشر هوپا با همکاری آژانس ادبی کیا در چارچوب قانون بین‌المللی
حق انحصاری نشر اثر (Copyright)، امتیاز انتشار ترجمه‌ی فارسی
این کتاب را در سراسر دنیا با بستن قرارداد از ناشر آن، Scholastic،
خریداری کرده است.

رعایت «کپی‌رایت» یعنی چه؟

یعنی نشر هوپا از نویسنده‌ی کتاب، تری دی‌یری و ناشر
خارجی آن، اسکولاستیک، برای چاپ این کتاب به زبان
فارسی در ایران و همه‌جای دنیا اجازه گرفته و بابت
انتشارش، سهم نویسنده، یعنی صاحب واقعی کتاب را
پرداخت کرده است.
اگر هر ناشری غیر از هوپا، این کتاب را به زبان فارسی در
ایران یا هر جای دنیا چاپ کند، بدون اجازه و رضایت تری
دی‌یری این کار را کرده است.

سرشناسه: دی‌یری، تری، ۱۹۴۶ - م.

Deary, Terry

عنوان و نام پدیدآور: عصر حجر وحشی / نویسنده: تری دی‌یری؛ تصویرگر: مارتین براون؛ ترجمه‌ی علی بخشی.

مشخصات نشر: تهران، نشر هوپا، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۱۵۲ ص.

فروست: تونل وحشت تاریخ.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۰۴-۲۴۰-۰

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

یادداشت: عنوان اصلی: Savage stone age.

موضوع: عصر سنگ -- ادبیات کودکان و نوجوانان

موضوع: Stone age -- Juvenile literature

شناسه افزوده: براون، مارتین، ۱۹۵۹ - م. تصویرگر

شناسه افزوده: Brown, Martin

شناسه افزوده: بخشی، علی، ۱۳۵۷ - م. مترجم

رده‌بندی کنگره: GNV۶۸

رده‌بندی دیویی: ۹۳۰/۱۲ [ج]

شماره کتابشناسی ملی: ۶۰۸۸۰۸۷

تونل وحشت تاریخ

عصر حجر وحشتی

نویسنده: تری دی‌یری

تصویرگر: مارتین براون

مترجم: علی بخشی

ویراستار علمی: محمدعلی جعفری

ویراستار ادبی: ناهید وثیقی

مدیر هنری: فرشاد رستمی

طراح گرافیک: فائزه قفقوری - فریبا دولت‌آبادی

چاپ اول: ۱۳۹۹

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۸۰۰۰ تومان

شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۲۰۴-۲۳۹-۴

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۰۴-۲۴۰-۰

آدرس: تهران، میدان فاطمی، خیابان بیستون، کوچه‌ی دوم الف، پلاک ۳/۱، واحد دوم غربی.

سندوق پستی: ۱۴۳۱۶۵۳۷۶۵ تلفن: ۸۸۹۹۸۶۳۰

www.hoopa.ir info@hoopa.ir

همه‌ی حقوق چاپ و نشر انحصاراً برای نشر هوپا محفوظ است.

هرگونه استفاده از متن این کتاب فقط برای نقد و معرفی و در قالب بخش‌هایی از آن مجاز است.

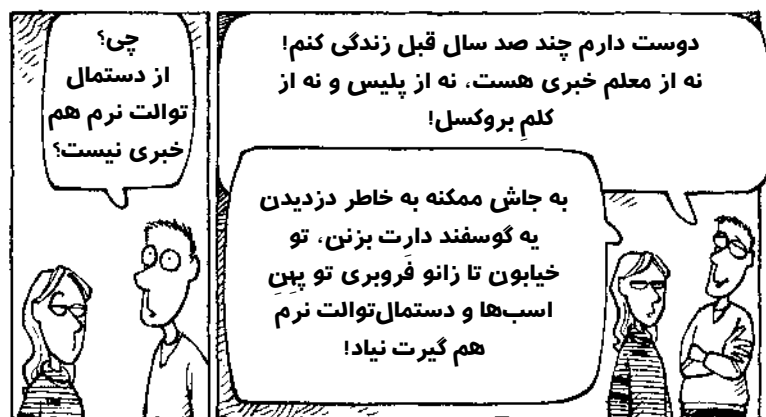
فهرست

۹	مقدمه
۱۱	تاریخ‌نگاری عصر حجر
۱۹	فاجعه برای حیوانات
۲۴	غذای گندیده
۳۱	بازی‌های مرسوم
۳۶	عقاید عصر حجری‌ها
۴۰	معلمتان را امتحان کنید
۴۸	باستان‌شناسان افتتاح
۷۵	زندگی نکبتی
۸۷	آیین‌های بوگندو
۱۲۰	اشباح عصر حجر
۱۳۱	مؤخره
۱۳۳	آزمون ترسناک
۱۴۱	نمایه‌ی باحال

به اریکا شپارد، همراه با قدردانی

مقدمه

تاریخ می‌تواند مخوف باشد. هرچه در تاریخ عقب‌تر بروید یک جورهایی مخوف‌تر هم می‌شود! البته همه این‌طور فکر نمی‌کنند. بعضی‌ها سفر در زمان را خیلی هم دوست دارند. دوست دارند در زمان عقب بروند و توی دوره‌ی دیگری زندگی کنند. دوره‌ای بدون مشق شب، گرمایش جهانی و جنون گاوی.

پس گذشته‌ها آن قدر هم که در کتاب‌های مدرسه به نظر می‌رسد، جذاب نیستند.

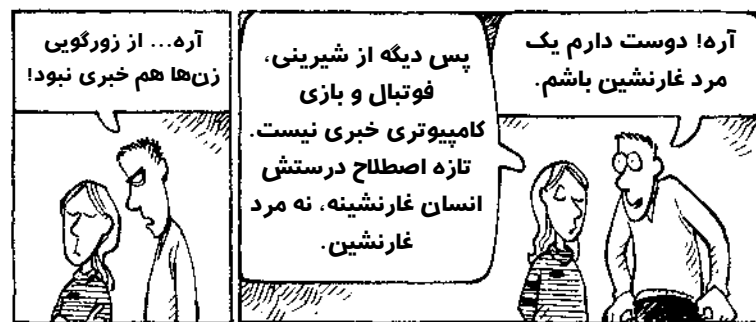

تاریخ‌نگاری عصر حجر

۳,۵۰۰,۰۰۰ سال قبل (س. ق.) ردپاهایی با قدمت بیش از سه‌ونیم میلیون سال در شرق آفریقا پیدا شده‌اند. آن‌ها ثابت می‌کنند موجوداتی که ما اسمشان را «انسان‌نما»^۱ گذاشته‌ایم می‌توانستند روی دو پا راه بروند. حتماً می‌گویی شاهکار کرده بودند! حتی یک بچه‌قُنداقی هم می‌تواند این کار را بکند. بله، اما با راه رفتن روی دو پا، پاهای جلو به تدریج به دست تبدیل می‌شوند و از ابزارها استفاده می‌کنند.^۲ این انسان‌نما دنیا را می‌گیرد، حالا می‌بینی. ۳,۲۰۰,۰۰۰ س. ق. اسکلت «لوسی» که روی دو پا راه می‌رفت در آفریقا پیدا شد. اسم این خانم از آهنگ گروه بیتلز گرفته شده: لوسی تو آسمون همراه الماس‌ها! او فقط ۱/۲ متر قد دارد و حجم مغزش فقط ۴۰۰ سی‌سی است.^۳ باستان‌شناسان شواهدی از یک خانواده‌ی نُه‌نفره‌ی انسان‌نما پیدا کرده‌اند. آن‌ها شبیه هم بوده‌اند و در یک فاجعه‌ی ناگهانی کشته شده‌اند؛ شاید مغزفندقی‌تر از آن بوده‌اند که در بروند! این اولین نمونه‌ی تاریخی انسانِ مخوفی است که می‌شناسیم.

با این حال بعضی‌ها فکر می‌کنند زندگی در گذشته ساده و راحت بوده است. یک میلیون سال قبل هیچ کتابی نداشتید (حتی تونل وحشت تاریخ چون اصلاً تاریخی وجود نداشت)، حمام گرم و پراز کف صابون هم نبود تا از شر شپش‌ها خلاص شوید و البته از جوراب بوگندو هم خبری نبود!

اما دوست داری بدانی زندگی تو عصر حجر چطوری بوده؟ می‌توانی سری به موزه بزنی و پیکان‌های سنگی را از پشت شیشه‌ی ویتترین‌ها تماشا کنی یا به نقاشی‌های به‌دردنخور آدم‌های پشم‌الو روی پوست حیوان‌ها خیره بشوی. اما این‌ها از نحوه‌ی مرگ و زندگی آن آدم‌ها چیزی به تو نمی‌گویند. شاید تصمیم‌گیری سوار ماشین زمانت بشوی، شماره را روی یک میلیون سال قبل از میلاد مسیح تنظیم کنی و دکمه‌ی روشن را بزنی!^۱ اگر نمی‌توانی یک ماشین زمان جور کنی، چیزی که نیاز داری یک کتاب است تا واقعیت‌ها را درباره‌ی وحشی‌گری‌های عصر حجر بدانی. چیزی که نیاز داری یک تونل وحشت تاریخ درباره‌ی مردم «پیش از تاریخ» است؛ مردمی متعلق به دورانی شاد و شنگول که هنوز «تاریخ» اختراع نشده بود. شاید عجیب به نظر برسد... حتی عجیب‌تر از سفر در زمان... اما الان چنین کتابی را به دست گرفته‌ای.

پس منتظر چه هستی؟ عصر حجر بعدی؟

۱. اگر می‌خواهی از طرز ساخت ماشین زمان باخبر بشوی باید تا سال ۲۳۴۶ میلادی صبر کنی تا اولی‌اش اختراع شود. اگر نمی‌توانی آن‌قدر صبر کنی، یک ساعت شماطه‌دار، یک چوب‌لباسی، یک موز و یک نسخه از روزنامه‌ی فردا صبح را احتیاج داری.

1. hominid

۲. اسم مُد روز این انسان‌نما «آسترالوپیتکوس» (Australopithecus) است. به معنی «میمون‌های جنوبی». نباید با استرالیایی‌ها اشتباهش بگیری، هرچند آن‌ها هم میمون‌های جنوبی به‌شمار می‌روند. البته حساب مارتین براون (تصویرگر همین کتاب) که خیلی باحال است از آن‌ها جداست.

۳. مغز انسان‌های امروز حدوداً ۱/۵۵ سی‌سی است. مغز خودت را در بیاور و اندازه بگیر. اگر به کوچولویی مغز لوسی است، احتمالاً معلم خوبی از کار درمی‌آیی.

کی به کیه؟ کدامشان
ماقبل آدمیزاد است؟

راست قامت‌ها، کارورزها،
فندق شکن‌ها. اینجا داره
حسابی شلوغ می‌شه.

فکر کنم همین الان انگشت
سوخته رو اختراع کردم.

تنها کسانی هستند که تبدیل به اجدادت می‌شوند. در ژوئن ۱۹۹۸، مجموعه‌ای

1. Homo erectus

2. Twiggy

3. Homo sapiens

۲,۵۰۰,۰۰۰ س. ق. قدیمی‌ترین ابزارهای سنگی کشف شده در ایتوپیا^۱ نشان می‌دهند که این انسان‌نماها بلد بودند چطور شکارشان را پوست بکنند... اما آن‌ها برای کشتن شکارشان سلاح نداشتند. متخصصان فکر می‌کنند آن‌ها احتمالاً گوشت شکار را از حیوان‌های وحشی می‌دزدیدند. (اگر چند تکه شیرینی کف کلاس بیندازی می‌بینی خیلی از انسان‌نماهای امروزی هم هنوز این عادت کثیف دزدی را دارند!)

۱,۵۰۰,۰۰۰ - ۲,۵۰۰,۰۰۰ س. ق. انسان‌نماهای نخستین بیشتر و بیشتر به انسان‌های «امروزی» تبدیل می‌شوند و از ابزارهای سنگی استفاده می‌کنند. به آن‌ها می‌گویند «انسان‌های کارورز». اسم علمی امروزی آن‌ها هومو هابیلیس^۲ است.

۱,۸۰۰,۰۰۰ س. ق. انسان‌های هوشمند اولین خانه‌های خود را می‌سازند، در تانزانیا؛ خانه‌هایی به شکل نیم‌دایره‌ای از سنگ‌های آتش‌فشانی که احتمالاً با شاخه‌های درخت پوشانده می‌شد. خیلی راحت نبودند، اما دست‌کم بابتشان نه اجاره می‌دادند، نه مالیات و تازه همسایه هم ماشین بی‌ام‌وی خودش را دم در خانه‌اش پارک نمی‌کرد که باعث شود از حسادت بترکی.

۱,۷۹۰,۰۰۰ س. ق. نوع دیگری از آسترالوپیتسین‌ها^۳ در کنیا زندگی می‌کردند. اسم دهن‌پرکنی است؛ از آنجا که دندان‌های بزرگی برای قرچ و قروچ کردن دارند، آن‌ها را «انسان فندق شکن» نامیده‌اند. باستان‌شناسانی که پیدایشان

1. Ethiopia

2. Homo habilis

3. Australopithecine

در اریتره در شمال شرقی آفریقا پیدا شد که به قدیمی‌ترین هومو ساپین کشف‌شده تا این زمان تعلق داشت. قبل از آن بیشتر مردم فکر می‌کردند سروکله‌ی هومو ساپین‌ها ۴۵۰,۰۰۰ سال قبل پیدا شده است. این زمان آغاز دوره‌ای است که تاریخ‌نگاران آن را «عصر حجر قدیم» می‌نامند؛ اگر جایزه می‌خواهی بگو پارینه‌سنگی!

۸۰۰,۰۰۰ س. ق. انسان‌نماها به اروپا می‌رسند، احتمالاً به این علت که آنجا بهترین غذاها را دارد. (منظورم حیوانات، میوه‌ها، و میوه‌های توت‌مانند است، نه پیتزا که هنوز اختراع نشده بود.) ۵۰۰,۰۰۰ س. ق. هومو اریکتوس‌ها (راست قامت‌ها) به اروپا سرازیر شده‌اند.

۴۵۰,۰۰۰ س. ق. هومو ساپین‌ها در کل دنیا پخش شده‌اند و غذاهای پخته می‌خورند. البته فکر نکنم بخواهی آن‌ها را بچینی! ۱۳۰,۰۰۰ - ۲۰۰,۰۰۰ س. ق. نئاندرتال‌ها در اروپا ظاهر می‌شوند. این انسان‌نماها هومو ساپین نیستند، اما تقریباً به اندازه‌ی آن‌ها باهوش‌اند. مشکل این است که به اندازه‌ی کافی باهوش نیستند و دست‌آخر منقرض می‌شوند.

۱۵۰,۰۰۰ س. ق. انسان‌های اروپایی در عصر یخبندان برای درامان‌ماندن از سرما به غارها پناه می‌برند. مشکل این است که خرس‌ها هم غارها را دوست دارند و احتمالاً در غارهای گرم‌ونرم‌تر، سر جای خواب دعوا شده است.

1. Palaeolithic

2. Neanderthal

۱۲۸,۰۰۰ س. ق. پس از پایان عصر یخبندان سطح آب دریاها بالا می‌آید. بریتانیا از اروپا جدا می‌شود و با گرم‌تر شدن هوا اسب‌های آبی در رود تیمز به چشم می‌خورند. حالا دیگر آنجا نیستند و هیچ رقم نمی‌شود تماشایشان کرد. اما آیا ممکن است هنوز هم چندتا از جانوران ماقبل تاریخ در اعماق دریاچه‌هایی مثل لُخ‌نس زندگی کنند؟

۱۰۰,۰۰۰ - ۱۲۰,۰۰۰ س. ق. هومو ساپین‌ها به انسان‌های «تقریباً مدرن» تبدیل می‌شوند، به هومو ساپین‌ها یا آدم‌های خردمند خردمند. این مَخ‌ها در آفریقا زندگی می‌کنند. نباید از دیدن یکی از این‌ها توی کلاس خشکت بزند؛ البته اگر اصلاح کرده باشی و خودش را شسته باشی و لباس پوشیده باشی. گویا این نئاندرتال‌ها در اروپا دست بالا را داشتند.

۷۰,۰۰۰ - ۳۰,۰۰۰ س. ق. دوباره در عصر یخبندان جدید، هوا سرد شده و هومو ساپین‌ها به اروپا می‌روند. انسان‌های اولیه استرالیا را کشف می‌کنند و به آنجا مهاجرت می‌کنند. این اخبار برای کانگوروها خوشایند نیست. انسان‌نماها مرده‌هایشان را توی اروپا و آسیا دفن می‌کنند؛ مردها همراه گوشت و ابزارشان، زن‌ها بدون هیچ چیزی.

۴۰,۰۰۰ س. ق. انسان‌نماها در ساخت ابزار واقعاً باهوش می‌شوند. اولین «صنایع» به وجود می‌آیند. تازه هنر را هم خلق می‌کنند. نقاشی‌ها و

1. Homosapiens sapiens

2. wise-wise human

آمریکا نوعی سگ آبی، که به اندازه‌ی الاغ است، به علت شکار زیاد منقرض می‌شود. مثل همیشه. تصور کن یکی از آن‌ها دارد تیر چراغ برق را می‌جود.

۷۳۰۰ - ۸۵۰۰ ق. م. انسان‌ها برای اولین بار غلات کشت می‌کنند. آن‌ها با استفاده از تنه‌ی درختان قایق می‌سازند. مردم توی شهرها ساکن می‌شوند و کنار هم زندگی می‌کنند. جمعیت اریحا ۲۰۰۰ نفر است.

۷۰۰۰ ق. م. در ایران و ترکیه از مس استفاده می‌شود.

۵۰۰۰ ق. م. همه‌جا از مفرغ یا برنز استفاده می‌شود، اما این دوره را هنوز عصر حجر می‌نامند. ۴۰۰۰ ق. م. آغاز دوره‌ای که تاریخ‌نگارها عصر حجر جدید یا «نوسنگی» می‌نامند.

۳۲۰۰ ق. م. سومری‌ها نوشتن را در بین‌النهرین اختراع می‌کنند. حالا می‌توانند تونل وحشت تاریخ بنویسند. این دوره پایان ماقبل تاریخ است. حالا چیزهای هیجان‌انگیزی مثل امتحان دیکته به وجود می‌آید.

۳۰۰۰ ق. م. قدیمی‌ترین قسمت اولین استون‌هنج ساخته می‌شود. باستان‌شناسان در مورد علت ساخته شدن آن‌ها اتفاق نظر ندارند. متخصصان تاریخ مخوف احتمال می‌دهند آن‌ها اولین میله‌های دروازه‌ی فوتبال باشند.

1. Sumerian

2. Stone henge

مجسمه‌های کوچک. چیزهایی که روی دیوار غارها می‌خراشند و نقاشی می‌کنند تا روزگار ما سالم می‌مانند.

۳۰،۰۰۰ س. ق. نئاندرتال‌ها هنوز در اسپانیا به چشم می‌خورند، اما به سرعت بدون هیچ ردپایی ناپدید می‌شوند. فقط هومو ساپین ساپین‌ها باقی می‌مانند تا دنیا را بگیرند. احتمالاً اولین انسان‌نماها به آمریکا می‌رسند. خبر بد برای گاو میش‌ها.

۱۴،۰۰۰-۲۵،۰۰۰ س. ق. آخرین عصر یخبندان آغاز می‌شود. شاید نئاندرتال‌ها فهمیده‌اند و تصمیم گرفته‌اند به جای ۱۰،۰۰۰ سال زندگی در یخبندان منقرض بشوند.

۱۵،۰۰۰ س. ق. آبرانسان‌های فضایی بناهای تاریخی می‌سازند. تمدن آن‌ها حالا زیر قطب جنوب دفن شده. نه، این‌ها توی کتاب‌های تاریخ نیست، اما عده‌ای کله‌پوک جداً به آن اعتقاد دارند. به مغزت مراجعه کن و تصمیمت را بگیر. (هرچند اگر یکی از آن کله‌پوک‌های جدی باشی، اصلاً مغزی نداری که به آن مراجعه کنی.)

۱۰،۰۰۰-۱۲،۰۰۰ قبل از میلاد مسیح (ق. م.) پایان آخرین عصر یخبندان و شروع عصر میان‌سنگی! انسان‌ها شروع می‌کنند به سفالگری و ساختن خانه‌های خشتی. در

1. Mesolithic Period

فاجعه برای حیوانات

تا حالا چپیس با طعم شتر آمریکای شمالی سَق زده‌اید؟ نه.
 قیمه‌ی ماموت انداخته‌اید بالا؟ نه.
 کنتاکی سرخ‌شده‌ی موآ به نیش کشیده‌اید؟ نهههههههه!
 چون دیگر وجود ندارند.

همه‌ی این حیوانات باستانی یک میلیون و خرده‌ای سال خوش‌وخرم روی زمین زندگی می‌کردند تا اینکه انسان‌نماهای گرسنه از راه رسیدند. حالا همه‌شان مرده‌اند، درگذشته‌اند، وفات یافته‌اند، از بین رفته‌اند، جان باختند، معدوم شده‌اند، از دست رفته‌اند، جارو شده‌اند، و بیکاره‌ها کارشان را ساخته‌اند.

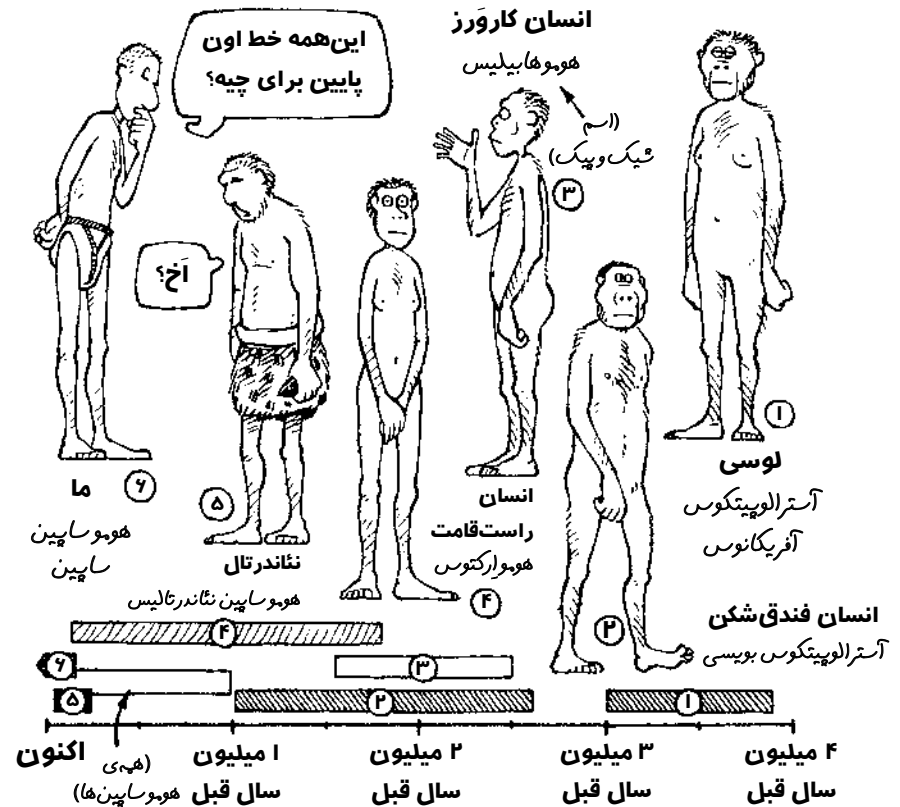
ورافتاده‌اند... یا در مورد مرغ‌های موآ باید بگوییم تخم مرغشان ورافتاده است. کجا رفته‌اند؟ به دست انسان‌نماهای بی‌رحم ظالمانه به قتل رسیده‌اند.

۱. Moa: موآها پرندگانی ناتوان از پرواز بودند که در نیوزیلند زندگی می‌کردند تا اینکه انسان‌ها از راه رسیدند و قتل‌عامشان کردند. قدشان تا سه متر می‌رسید. آن‌ها هرگز آدم‌ها را ندیده بودند و به همین خاطر گرفتار و کشتنشان آسان بود. چندتا از آن‌ها تا ۲۰۰ سال قبل هم زندگی می‌کردند.

۲۰۰۰ ق. م. حالا بیشتر آدم‌ها از مفرغ استفاده می‌کنند، به همین دلیل این دوره، سرآغاز عصر مفرغ است. با عصر حجر خداحافظی می‌کنیم... به جز جاهایی که هنوز از مفرغ استفاده نمی‌کنند و هنوز عصر حجر است.

۷۰۰-۵۰۰ ق. م. عصر آهن اولیه، حالا می‌توانید لباستان را اُتو بزنید.

شکارچیان وحشتناک

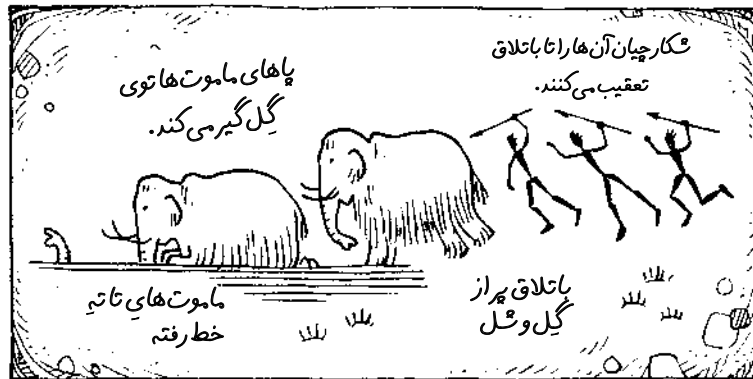
انسان‌نماهای اولیه شکارها را از دست حیوانات شکارچی مثل شیرها می‌قاییدند و باقی‌مانده‌شان را می‌خوردند. آن‌ها ابزاری سنگی ساخته بودند تا گوشت را از پوست جدا کنند و خام‌خام بخورند. (می‌توانی دفعه‌ی بعد که گربه‌تان یک موش نیم‌جوییده را به خانه آورد، این کار را امتحان کنی.) بعد چند انسان‌نمای باهوش چیز مهمی کشف کردند...

ابزارهای سنگی تبدیل شدند به سلاح‌های سنگی. حدود ۷۰۰,۰۰۰ سال قبل، از تبر دست‌ساز، نوع جدید ابزار عصر حجر، استفاده می‌شد. حدود ۲۵۰,۰۰۰ سال قبل، انسان‌ها نیزه‌های چوبی داشتند که نوکشان را در آتش سفت کرده بودند. حدود ۹۰۰۰ سال ق.م. انسان‌های مخوف تیروکمان را اختراع کرده بودند.

حیوانات عادت داشتند برای نجات جان خود فرار کنند، اما حالا سلاح‌های جدی، و مغز انسان که آن‌ها را ساخته بود، این حیوانات را با خطر نابودی مواجه کرده بود.

اما زمانی که فقط یک مشت سلاح سنگی دارید چطور می‌توانید یک ماموت غول‌پیکر را بکشید یا گله‌ی اسب‌ها را بگیرید؟ از ۱۵۵۰ سی‌سی مغزت استفاده کن. مردم عصر حجر همین کار را کردند!

حدود ۳۰۰,۰۰۰ سال قبل در اسپانیا، شکارچی‌ها، فیل‌ها را رَم می‌دادند به سمت باتلاق‌ها و همان‌جا سلاخی‌شان می‌کردند. مردم عصر حجر نسبت به ما خیلی ساده‌تر به نظر می‌رسند، اما شکار یک فیل کلی برنامه‌ریزی نیاز دارد. (اگر امتحان می‌کردی می‌فهمیدی که کار تو نیست! اما تلاش نکن، چون فیل‌ها از گونه‌های حفاظت‌شده هستند. محیط‌بان‌ها را شکار کن، آن‌ها از گونه‌های حفاظت‌شده نیستند.)

۱۸,۰۰۰ سال ق.م.، شکارچیان اسب در فرانسه از پرتگاه‌های طبیعی به عنوان تله‌های چاله‌ای استفاده می‌کردند.

تظریه کرمیت خاص
(سرعت خوردن) × کتاب = دکتر هوپا
 $DrH = B \times Ve^2$

هوپا، ناشر کتاب های خوردنی
دکتر هوپا، بخش علمی و فلسفی هوپا

